

Art i llenguatges audiovisuals en educació infantil

Codi: 101996

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Joanna Genevieve E. Empain

Correu electrònic: JoannaGenevieve.Empain@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana tenir superades les assignatures d'Educació de les arts visuals en educació infantil I i II.

Objectius

Contextualització

En el món-imatge en el que vivim, és necessari conèixer tots aquells llenguatges i eines que construeixen gran part de la imatgeria que ens envolta, amb l'objectiu de despertar l'esperit crític davant aquest allau d'imatges, i per tal d'aprendre estratègies per poder utilitzar els diferents llenguatges que les formen. En aquesta assignatura estudiarem les possibilitats expressives dels diferents llenguatges audiovisuals (fotografia, vídeo, infografia i animació), creant propostes artístiques personals o en grup, que oferiran als i les estudiants a utilitzar-ne les seves possibilitats dins l'aula d'educació infantil. També s'oferiran recursos per l'ensenyament i coneixement de les arts visuals i plàstiques a educació infantil en l'àmbit dels llenguatges audiovisuals.

Objectius formatius

- Aprofundiment en el coneixements i fonaments de l'art, de l'expressió plàstica i dels llenguatges audiovisuals.
- Ús del llenguatge plàstic i dels llenguatges audiovisuals per l'expressió personal i col·lectiva i la comprensió de les cultures (percepció, interpretació, creació, expressió i producció).
- Coneixement i desenvolupament del currículum d'expressió visual i plàstica per l'educació infantil a través de projectes (cicles 0-3 i 3-6).
- Interconnexió del llenguatge plàstic i dels llenguatges audiovisuals amb altres llenguatges i capacitats dels nens en l'etapa 0-6 anys.
- Adquisició de criteris per l'avaluació i la comprensió de les arts i dels llenguatges audiovisuals en la seva aplicació didàctica en l'etapa d'educació infantil.
- Consciència del paper de l'educació en la no transmissió d'estereotips de gènere i en la transformació social.

Competències

- Analitzar críticament el treball personal i utilitzar els recursos per al desenvolupament professional.
- Analitzar els llenguatges audiovisuals i les seves implicacions educatives.

- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Conèixer i utilitzar cançons per promoure l'educació auditiva, rítmica i vocal.
- Demostrar que coneix i comprèn els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'Educació Infantil.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Elaborar propostes didàctiques que fomentin la percepció i expressió musicals, les habilitats motrius, el dibuix i la creativitat.
- Expressar-se i utilitzar amb finalitats educatives altres llenguatges: corporal, musical, audiovisual.
- Promoure i facilitar els aprenentatges en la primera infància, des d'una perspectiva globalitzadora i integradora de les diferents dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i volitiva.
- Promoure la sensibilitat relativa a l'expressió plàstica i a la creació artística.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Dominar els fonaments teòrics i aplicats dels llenguatges musicals, plàstics i corporals de l'etapa infantil.
2. Estar capacitats per a l'ensenyament integrador i globalitzat de les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora i evolutiva, des dels llenguatges artístics.
3. Estar capacitats per analitzar i interpretar els llenguatges audiovisuals i les seves aplicacions educatives.
4. Estar capacitats per desenvolupar estratègies artístiques dins dels llenguatges audiovisuals de manera autònoma.
5. Estar capacitats per l'elaboració de material didàctic aplicat a l'àmbit perceptiu i productiu de l'expressió musical, plàstica i corporal.
6. Haver adquirit coneixements musicals per aplicar-los a l'educació auditiva.
7. Haver adquirit el sentit innovador necessari per la tasca docent en els llenguatges audiovisuals.
8. Haver adquirit els coneixements curriculars, metodològics, avaluatius i competencials apropiats per a la seva aplicació professional en l'àmbit dels llenguatges audiovisuals i la seva interacció amb les arts plàstiques.
9. Portar a terme projectes audiovisuals que incloguin diferents disciplines artístiques en el seu procés.
10. Saber transmetre valors creatius i sensibles mitjançant els llenguatges artístics audiovisuals.
11. Saber utilitzar críticament els recursos audiovisuals per a la seva professió.
12. Utilitzar les metodologies audiovisuals com a suport expressiu i comunicatiu en l'educació infantil.

Continguts

BLOC I. DIMENSIÓ CULTURAL

- 1.1 Contextualització dels mitjans audiovisuals.
- 1.2 Els mitjans audiovisuals com a llenguatge artístic.
- 1.3 Anàlisi d'obres artístiques realitzades en diferents llenguatges audiovisuals.
- 1.4. Coneixement de les aportacions de les dones a la cultura audiovisual.

BLOC II. DIMENSIÓ PRODUCTIVA

- 2.1 Producció de projectes artístics des de la imatge estàtica: fotografia i infografia.
- 2.2 Producció de projectes artístics des de la imatge en moviment: vídeo i animació.

BLOC III. DIMENSIÓ PERFORMATIVA: LA INTERVENCIÓ EDUCATIVA

- 3.1 Aplicacions del llenguatge audiovisual a l'àmbit d'educació infantil.

Metodologia

Activitats d'ensenyament i aprenentatge

- Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari.
- Realització d'una activitat cultural o sortida obligatòria (Museus, exposicions d'art, conferències, audiovisuals, etc.) amb un cost no superior a 5€ (transport no inclòs) i a les hores que pertoquen a l'assignatura. Al principi de l'assignatura, s'especificarà el dia i el lloc de l'activitat cultural. En cas que els i les estudiants no puguin assistir-hi, caldrà que ens avisin prèviament i hauran de fer l'activitat pel seu compte.
- Lectura i reflexions de textos i documents audiovisuals relacionats amb la matèria.
- Tasques relacionades amb el procés de creació artística i audiovisual (anàlisi dels processos i resultats) i amb la intervenció educativa a l'aula.

Les sessions d'aquesta assignatura es basen en un treball de recerca i experimentació amb materials per part dels estudiants, que requereix d'una investigació basada en la documentació amb imatges i en el reciclatge de materials per a l'educació artística. A més a més, la metodologia adoptada requereix pel seu bon desenvolupament que l'estudiant porti a l'aula materials especialitzats per a la realització de les activitats artístiques (pinzells i pintures, entre d'altres). El professorat recomanarà el material més adient per a les activitats programades, que tindrà un cost sostenible i podrà ser compartit entre els estudiants. Es cercaran mecanismes per poder garantir que l'estudiant pugui tenir-lo al seu abast en el cas de que no es disposi dels recursos necessaris.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en grup	45	1,8	3, 4, 7, 9, 10, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories i altres activitats tutoritzades	30	1,2	3, 4, 7, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Disseny i creació en els àmbits audiovisual i educatiu	75	3	4, 7, 9
Reflexions teòriques	0	0	10, 11

Avaluació

Activitats d'avaluació

Les activitats d'avaluació valoren una part individual (55%) i una part grupal (45%).

A la part individual:

- Es proposarà la primera activitat (25%) vinculada al primer bloc temàtic on els i les estudiants hauran de construir una narrativa visual sobre la infància que s'entregarà la setmana del 24 de febrer.
- La segona activitat (30%) que es proposarà està vinculada al segon bloc temàtic i consistirà en fer un anàlisi d'una pràctica o obra artística d'art contemporani i reflexionar sobre el seu interès pedagògic. La data d'entrega es farà la setmana del 27 d'abril.

A la part grupal:

- En petits grups es demanarà un pre-projecte sobre el treball de disseny, creació i realització d'una peça artística amb finalitats educatives (fotografia, vídeo, instal·lació, performance, etc.) (15%) que es presentarà la setmana del 25 de maig.
- En petits grups es portarà a terme un treball de disseny, creació i realització d'una peça artística amb finalitats educatives (fotografia, vídeo, instal·lació, performance, etc.) (30%) que es presentarà l'últim dia de l'assignatura que és la setmana del 15 de juny.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura i tot i així els quedi algun aspecte no assolit se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria, realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. S'haurà d'estudiar cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

Els resultats de cada una de les avaluacions es retornaran a l'alumnat en el termini màxim de 21 dies després de la seva entrega, i s'oferirà una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
DIMENSIÓ CULTURAL: Narratives visuals de la infància	25 %	0	0	6, 10, 11
DIMENSIÓ PERFORMATIVA: Art contemporani i intervenció educativa	30 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12
DIMENSIÓ PRODUCTIVA: disseny i creació d'una peça artística	45 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 10

Bibliografia

Bibliografia

AAVV (2005). *Fotografia: paisatges de la contemporaneïtat*. Barcelona: ESDI.

Baigorri, L. (1995). *El vídeo y las vanguardias históricas*. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona.

Barthes, R. (2005). *La cámara lúcida. Notas sobre la fotografía*. Buenos Aires: Paidós.

Benjamin, W. (1983). *L'obra d'art en l'era de la seva reproductibilitat tècnica*. Barcelona: Edicions 62.

Campany, D. (2007). *Art and photography*. New York: Phaidon.

Cecilia, M.; Olaya, V.; Infante, R.; Pinilla, A. (2005). *Tejiendo la memoria en la construcción de identidades juveniles. Nómadas*, 23: 68-75.

Ellsworth, E. (2005). *Posiciones en la enseñanza*. Madrid: Akal

Fontcuberta, J. (1997). *El beso de Judas*. Barcelona: Gustavo Gili.

Fontcuberta, J. (2010). *La cámara de pandora: la fotografi@ después de la fotografía*. Barcelona: Ed. Gustavo Gili.

Freedman, F. (2006). *Enseñar la cultura visual*. Barcelona: Octaedro.

Hernández, F. (2007). Espigador@s de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales. Barcelona: Octaedro.

Hernández, F. (2002). Repensar la educación de las artes visuales. *Cuadernos de pedagogía*, 311: 52-55.

Mäkiranta, M. (2012). Photography as family ritual: visual narratives in a finnish family photo album. *Visual culture & Gender*, 7: 39-48.

Acaso, M.; Ellsworth, E. i Padró, C. (2011). El aprendizaje de lo inesperado. Madrid: Catarata

Paris, G. (2015). Els meus desitjos. La fotografia contemporània com a mitjà expressiu en la formació de professorat. *Temps d'educació*, 48, 215-232.

Picazo, G. i Ribalta, J. (1997). Indiferència i singularitat. La fotografia en el pensament artístic contemporani. Barcelona: MACBA.

Romero, J. (2014). Identidades en transformación. Procesos artísticos de visibilización y reconocimiento de subjetividades en la escuela infantil. *Arterapia: Papeles de terapia y educación artística para la inclusión social*, 9: 203-224.

Sánchez, C. (2003). A propósito de la feminización de la docencia en educación infantil. *Aula de Infantil*, 13: 34-40

Selby, A. (2009). Animación : nuevos proyectos y procesos creativos. Barcelona: Parramón.

Solsona, N. (2016). Ni princeses ni pirates. Per a educar nens i nenes en llibertat. Barcelona: Eumo.

Sontag, S. (1996). Sobre la fotografía. Barcelona: Edhasa.

Spence, J. (2005). Más allá de la imagen perfecta. Fotografía, subjetividad, antagonismo. Museu D'art Contemporani de Barcelona.

Steyerl, H. (2014). Los condenados de la pantalla. Buenos Aires: Caja Negra.

Subirats, M. (2017). Coeducación, apuesta por la libertad. Madrid: Octaedro.

Zafra, R. (2013). (H)adas. Mujeres que crean, programan, presumen, teclean. Madrid: Páginas de Espuma.

Zafra, R. (2014). Arte, feminismo y tecnología. Reflexiones sobre formas creativas y formas de domesticación. *Quaderns de Psicologia*, 16,(1), 97-109.

Revistes:

AULA D'INFANTIL (Graó). <https://cat.grao.com/ca/productes/revista-aula-infantil>

COMUNICAR (Educación en Medios de Comunicación).
<https://www.revistacomunicar.com/index.php?contenido=online>

COMUNICACIÓN Y PEDAGOGÍA.
<http://www.centrocp.com/category/comunicacion-y-pedagogia/numeros-comunicacion-y-pedagogia/>

GUIX D'INFANTIL (Graó). <https://cat.grao.com/ca/guix-dinfantil>

MAKING OFF(números especials sobre cinema i inclusió-números 132-135).
<http://www.centrocp.com/making-of-no-134-135-especial-cine-e-inclusion-ii/>

Recursos on-line:

A BAO A QU. <http://www.abaoaqu.org/>

Agora (Tecnologies de la Comunicació i Orientació). www.uhu.es/agora

Cinescola (cinema i educació). <http://cinescola.info/category/lilibres/> (Recursos sobre el tema de cinema i educació)

Drac Màgic (divulgació de la cultura audiovisual). <https://www.dracmagic.cat/>

Encyclopédie des Nouveaux Médias. www.newmedia-art.org

Filmoteca de Catalunya (Textos sobre realitzadors i teòrics al voltant del cinema).
<http://www.filmoteca.cat/web/la-filmoteca/publicacions/monografics>

Guies didàctiques sobre cinema. <http://xtec.gencat.cat/ca/recursos/media/cinema/guies/>

Tendances de la Photographie Contemporaine, Centre Pompidou, París (2006).
<https://www.centrepompidou.fr/cpv/resource/cKxrLn/r5pAk7e>

XTEC - Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (Recursos).
http://www.xtec.es/recursos/curricul/tec_inf/ncet/index.htm

A Home In Progress Film (animació experimental i pedagogia). <http://ahomeinprogressfilm.com/>